

Bela krajina
SRČNIH LJUDI

UKREPI ZA ZNIŽEVANJE OGLJIČNEGA ODTISA V DESTINACIJI BELA KRAJINA

december 2025

UVOD

Naravni učinek tople grede omogoča, da je življenje na Zemlji sploh mogoče. Približno tretjina Sončevega kratkovalovnega sevanja se odbije že v ozračju, preostali del pa nemoteno prehaja skozi atmosfero ter segreva Zemljino površje.

Ogreta Zemlja nato oddaja dolgovalovno (toplotno) sevanje nazaj proti vesolju. Pri tem pomembno vlogo igrajo toplogredni plini (TGP) v ozračju, kot so vodna para, ogljikov dioksid, metan in didušikov oksid. Ti plini velik del Zemljinega toplotnega sevanja vpijejo in ga ponovno sevajo v različne smeri – tudi nazaj proti površju. Zaradi tega se del toplote zadrži v spodnjih plasteh ozračja, kar ustvarja stabilne in dovolj tople razmere, ki omogočajo življenje na našem planetu.

Od industrijske revolucije dalje človek v ozračje sprošča vedno več toplogrednih plinov, zato so se koncentracije CO₂ (ogljikov dioksid), CH₄ (metan) in N₂O (didušikov oksid) močno povečale. Vsebnost CO₂ je leta 2013 prvič v zgodovini meritev presegla 400 ppm, čeprav podatki, ki segajo 800.000 let v preteklost, kažejo, da ta vrednost nikoli ni presegla 300 ppm (NASA, 2023).

Ker je toplogrednih plinov v atmosferi danes bistveno več, se okrepi tudi učinek tople grede, kar vodi v globalno segrevanje, z njim pa so neposredno povezane podnebne spremembe, kot so:

- spremenjeni vzorci padavin,
- manj snega,
- taljenje ledenikov,
- dvig morske gladine,
- pogostejši in izrazitejši ekstremni vremenski dogodki (vročinski valovi, neurja ipd.).

Čeprav se je Zemljino podnebje skozi zgodovino vedno spreminjalo – tako zaradi naravnih vzrokov kot brez človeškega vpliva – spremembe še nikoli niso potekale tako hitro kot danes.

Podnebne spremembe pomembno vplivajo na življenje in turizem, zato postaja spremljanje ogljičnega odtisa ključni del trajnostnega upravljanja destinacij. V skladu z Zeleno shemo slovenskega turizma je tudi Bela krajina dolžna izračunati ogljični odtis in na podlagi rezultatov izračuna opredeliti smernice in ukrepe za zniževanje in izravnavo ogljičnega odtisa.

POVZETEK POROČILA O OGLJIČNEM ODTISU TURIZMA – BELA KRAJINA, 2025

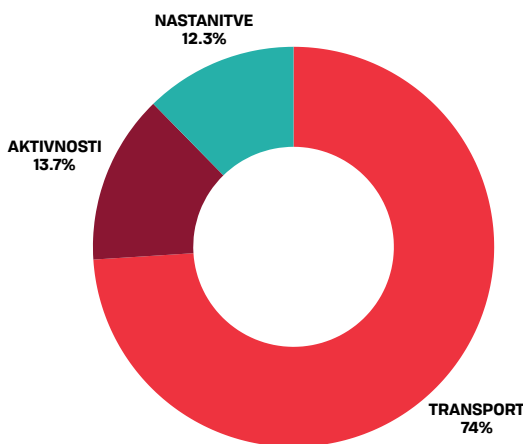
Izračun ogljičnega odtisa turizma v Beli krajini za leto 2025 je bil pripravljen s pomočjo orodja SASTDES, ki temelji na podatkih o turističnih prihodih, prenočitvah, prevoznih sredstvih, tipu nastanitve in uporabi ogljično intenzivnih aktivnosti. Model ne vključuje prehranskih navad turistov.

Turizem je v letu 2025 ustvaril 7.596 ton CO₂e.

Glavni viri emisij

- Transport: 5.619 tCO₂e (74 % vseh emisij),
- Nastanitve: 936 tCO₂e (12,3 %),
- Aktivnosti: 1.041 tCO₂e (13,7 %),

Največji delež emisij predstavlja prihod turistov v destinacijo, predvsem z daljših razdalj.

Emisije domačih in tujih gostov

- Domači gostje: 1.619 tCO₂e (21,3 %)
- Tuji gostje: 5.977 tCO₂e (78,7 %)

Tuji obiskovalci so torej odgovorni za skoraj štiri petine emisij. Daleč največji del njihovih emisij nastane pri transportu.

Emisije na prihod in prenočitev

- Povprečni turist: 176,21 kg CO₂e na prihod, 71,45 kg CO₂e na prenočitev
- Domači gost: 56,37 kg/prihod in 21,90 kg/prenočitev
- Tuji gost: 415,44 kg/prihod in 184,53 kg/prenočitev

Tuji turisti ustvarijo skoraj 8-krat več emisij na prihod kot domači..

Države z največ emisijami

Največ emisij so povzročili turisti iz:

- Slovenije (1.619 tCO₂e),
- Južne Koreje (1.100 tCO₂e) – predvsem zaradi dolgih letalskih poti,
- Nemčije (384 tCO₂e),
- Nizozemske (218 tCO₂e),
- Belgije, Francije, Italije, Avstrije, Švice, Hrvaške.

Največji ogljični odtis na posameznega gosta imajo Južnokorejci, saj en gost ustvari približno eno tono CO₂e.

Ekološka učinkovitost

Ta kazalnik kaže, koliko obiskovalcev iz posamezne države je potrebnih, da skupaj ustvarijo 1 tono CO₂e.

- Najbolj ekološko učinkoviti: Hrvaška (26,7 gostov/tCO₂e), sledijo Slovenija, Avstrija, Italija, Švica,
- Najmanj učinkovita država: Južna Koreja (1 gost/tCO₂e).

Ključne ugotovitve

- Transport je glavni povzročitelj emisij (tri četrtine vseh),
- Največ emisij ustvarijo tuji gostje, zlasti iz daljnih dežel,
- Domači gostje ustvarijo občutno manjši ogljični odtis,
- Aktivnosti in nastanitve predstavljajo manjši, a vseeno pomemben delež emisij.

BORIMO SE PROTI CO2 – SKUPAJ!

UKREPI DESTINACIJE

Turizem, transport, industrija in druge človeške dejavnosti prispevajo znaten delež teh emisij, pri čemer lahko turizem globalno prispeva od 5 do 8 % emisij toplogrednih plinov. Če ne ukrepamo, bodo ti učinki še bolj intenzivni, kar bo ogrozilo naravne ekosisteme, biotsko raznovrstnost, kakovost življenja in ekonomske dejavnosti, vključno s turizmom.

Zato je nujno:

- zmanjšati emisije iz prevoza, nastanitev in turističnih aktivnosti,
- spodbujati trajnostno rabo virov, obnovljive vire energije in nizkoogljične tehnologije,
- vzpostaviti mehanizme za izravnavo preostalih emisij,
- ozaveščati ljudi in obiskovalce o odgovornem ravnanju.

S temi ukrepi lahko zmanjšamo negativni vpliv človeka na podnebje, zaščitimo ekosisteme in omogočimo trajnostni razvoj turizma ter družbe kot celote.

NE POVZROČAJMO IZPUSTOV CO2

DESTINACIJA:

- Nadaljevanje spodbude brezogljične mobilnosti (kolesarstvo in pohodništvo).
- vse več prireditev v destinaciji se bo izvajalo po Smernicah za zelene dogodke v destinaciji Bela krajina in uvajanje koncepta "zero waste",
- Redna letna izobraževanja o podnebnih spremembah in trajnostnem upravljanju bistveni del Turistične akademije belokranjskega turizma.

PONUJDIKI:

- Opustitev uporabe izdelkov za enkratno uporabo.

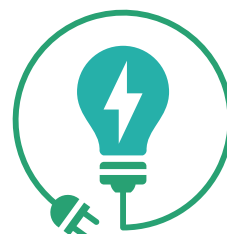
ZMANJŠAJMO IZPUSTE CO2

DESTINACIJA:

- Opredelitev in naslavljanje ključnih trgov slovenskega turizma glede na njihov ogljični odtis, vključujoč razdalje, prevozno sredstvo in zahtevnost pričakovane ponudbe.
- ekonomsko spodbujanje ponudnikom k pridobivanju trajnostnih certifikatov.
- Spodbujanje daljše dobe bivanja v Beli krajini s kampanjo Kaj se zgodi v Beli krajini tretjo noč.
- Spodbujanje gostov, da na trajnostni način (peš ali s kolesom) raziskujejo destinacijo.
- sodelovanje s ponudnikom javnega prevoza o oblikovanju paketa za Odprta vrata Bele krajine. Spodbujanje skupnega prevoza do ponudnikov Odprtih vrat.
- Izobraževanje in ozaveščanje ponudnikov in posameznikov, vključujoč izobraževanje o načrtovanih ukrepih Evropske unije,

PONUĐNIKI:

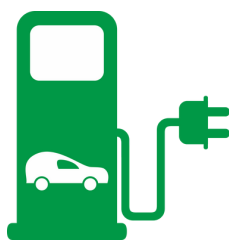
- Določitev ciljev zmanjšanja ogljičnega odtisa, redno spremljanje ogljičnega odtisa in primerno ukrepanje.
- Strateški premislek o naslavljanju segmentov turistov glede na njihov ogljični odtis, vključujoč razdalje, prevozno sredstvo in zahtevnost pričakovane ponudbe.
- Uveljavljanje ukrepov za energetska varčnost (npr. energetska učinkovitost stavb, namestitvev senzorjev).
- Sodelovanje z lokalnimi ponudniki in lokalna nabava.
- Ponuditi več lokalnih, brezmesnih obrokov.
- Izobraževanje delavcev o ukrepih zmanjševanja ogljičnega odtisa (npr. kuharjev o pripravi jedi z nižjim ogljičnim odtisom).
- Izobraževanje/usmerjanje turistov k varčevanju energije in nakupu trajnostno izdelane opreme.
- Nagovarjati goste na prihod z vlakom ali avtobusom, ter ponuditi prevoz iz postaje do nastanitve.
- Zmanjšanje števila prevozov z avtomobili z uvedbo skupnih organiziranih prevozov za goste, ki se odločijo za enodnevne izlete ali obiske ponudnikov v okolici.
- Preprečevanje odpadkov z zmanjšanjem plastike za enkratno uporabo v celotni proizvodni verigi.
- Revitalizacija opuščenih stavb in prostorov (namesto gradnje oz. pozidave novih).

POIŠČIMO ALTERNATIVE IZPUSTOM CO2

PONUĐNIKI:

- Nakup električne energije iz obnovljivih virov in nadomeščanje fosilnih goriv za ogrevanje/hlajenje z obnovljivimi viri (sončna energija, vetrna energija, geotermalna energija).
- Lastna ali skupnostna proizvodnja elektrike z obnovljivimi viri energije.
- Ponudba polnilnih postaj za električna vozila hotelskim gostom in zaposlenim. Nakup električnega vozila za službene potrebe. Oboje ob pogoju obnovljivih virov električne energije.

IZRAVNAJMO IZPUSTE CO2

DESTINACIJA:

-Zaščita naravnih ekosistemov, ki so naravni ponor ogljika. Naravni ekosistemi delujejo kot pomembni ponori ogljika, zato je njihova zaščita in obnova ključna. Zlasti mokrišča, šotišča in barja shranjujejo velike količine ogljika ter obenem prispevajo k poplavni varnosti, zadrževanju vode, biotski raznovrstnosti in višji kakovosti življenja. Zato je njihovo ohranjanje še posebej pomembno.

- Zelene inicative. Omogočiti gostom, da prostovoljno donirajo prispevek za raziskovanje in ohranjanje ter vzdrževanje naravnih habitatov ogroženih vrst.
- Finančna izravnava ogljičnega izpusta. Uvesti "izpustke" in z pridobljenimi sredstvi posaditi drevesa.

PONUĐNIKI:

- Podpora programom ohranjanja biotske raznovrstnosti v Sloveniji (npr. Natura 2000, naravni parki, naravni rezervati in naravni spomeniki).
- Nadomestitev posekanega dela gozda z novim nasadom avtohtonih vrst rastlin in dreves. Izogibati se invazivnim vrstam, ki negativno vplivajo na belokranjske naravne habitate.
- Kredibilno priporočilo gostom glede izravnalnih shem, s katerimi lahko izravnajo svoj okoljski odtis s financiranjem ponorov CO2.